

ÅRSBERETNING 2010

PETROLEUMSTILSYNET

FORORD

Denne publikasjonen er faktadelen av Petroleumstilsynets årsberetning for 2010. Den bør ses i sammenheng med publikasjonen "Sikkerhet – status og signaler 2010-2011", som oppsummerer hva vi har vært særlig opptatt av i året som gikk, og som gir signaler om hva vi ser som de største utfordringene framover.

Faktadelen formidler informasjon om faktiske forhold omkring vår virksomhet i 2010. Dette omfatter hvilke prioriteringer vi har lagt til grunn for vår tilsynsvirksomhet og øvrig arbeid.

Den årlige rapporten "Risikonivå i norsk petroleumsvirksomhet", som foreligger som en fullstendig rapport og i en sammendragsversjon, gir en omfattende oversikt over hendelser, ulykker og skader i 2010. Formålet med rapporten er å gi en oversikt over det samlede risikobildet i virksomheten og utviklingen av dette.

Vi håper disse publikasjonene sett i sammenheng gir et godt samlet bilde av de sikkerhetsmessige utfordringene i petroleumsvirksomheten i Norge, hvilket ansvar som hviler på aktørene i virksomheten, og hvordan vi som tilsynsmyndighet følger opp hvordan industrien ivaretar dette ansvaret.

1. TILSYN MED SIKKERHET I PETROLEUMSVIRKSOMHETEN

Begrepet "tilsyn" omfatter alle aktiviteter vi gjennomfører for å

- danne oss et bilde av sikkerhets-tilstanden hos én eller flere av aktørene i petroleumsvirksomheten,
- påvirke aktørene i den hensikt å forbedre sikkerhetsnivået,
- se til at aktørene gjennomfører aktiviteten i tråd med krav i regelverk og/eller egne krav,
- behandle søknader om samtykke, samsvarsuttalelse (SUT) og PUD/PAD,
- vurdere om iverksatte kompenserende tiltak er tilstrekkelige for å kunne operere forsvarlig,
- granske forhold omkring en alvorlig, uønsket hendelse,
- gjennomføre tilsyn etter lov om allmenngjøring av tariffavtaler (ikke refunderbar aktivitet).

I vår årlige aktivitetsplanlegging legger vi til grunn en rekke faktorer som avspeiler den virkeligheten vi utøver vår myndighetsrolle i, og de krav og forventninger som stilles til oss gjennom Arbeidsdepartementet.

For å oppnå en best mulig utnyttelse av våre ressurser for å nå de målene som blir satt, fastsetter vi for hvert år et antall hovedprioriteringer som vi legger til grunn for tilsynsvirksomheten. For 2010 fastsatte vi hovedprioriteringer knyttet til:

- Tekniske og operasjonelle barrierer
- Ledelse og storulykkesrisiko
- Forebygging av akutte utslipp og sikker forurensningsreduksjon
- Risikoutsatte grupper

Dette er områder som vi gir prioritet foran annen innsats. De fire hovedprioriteringene er likeverdige. Rekkefølgen er med andre ord ikke uttrykk for graden av viktighet i prioriteringen.

I tillegg til aktiviteter knyttet til hovedprioriteringene kommer enkelte andre aktiviteter av betydning for sikkerheten. Disse kan være avgrenset til et bestemt selskap, en bestemt type aktivitet eller lignende. Slike oppgaver søker vi å samordne med annet tilsyn som faller innenfor de prioriterte områdene for å utnytte våre ressurser best mulig.

Nedenfor følger en oppsummering av utfordringene, aktiviteter vi har gjennomført og hva vi har oppnådd innenfor de forskjellige hovedprioriteringene i tilsynet.

1.1 Samlet vurdering av resultater i 2010

I all hovedsak gjennomførte vi i 2010 de planene som ble lagt for året, med utgangspunkt blant annet i hovedprioriteringene for tilsynet og bestillinger gitt av departementet.

Også i 2010 inntraff det imidlertid hendelser som førte til at planer i noen grad har måttet fravikes eller endres. Den største enkelthendelsen var ulykken i Mexicogulven. Det er en hendelse som Ptil vil lære av, med hensyn til å vurdere forbedringer i regelverk, bruk av tilsynsmetoder med mer.

Ansvarliggjøring av aktørene er ledetråden for hele vår innsats for å bidra til at næringen utvikler og opprettholder et høyt sikkerhetsnivå. I tilsynet stiller vi spørsmål ved - og bidrar dermed til forbedringer i - den delen av selskapenes styringssystem som skal sørge for at de selv er i stand til å sikre at virksomheten til enhver tid er forsvarlig og i samsvar med regelverket.

Det er ingen kjente metoder for kvantitativ måling av effekten av vår samlede myndighetsutøvelse. Likevel foreligger det flere indikatorer som peker i retning av at tilsynet har god effekt. Internasjonalt har hendelser som for eksempel Macondo-ulykken, ført til at flere offentlig oppnevnte granskningsgrupper peker på Nordsjølandene og Norge som foregangsområde både med hensyn til sikkerhetsnivået og modeller for statlig tilsyn med virksomheten. Anbefalinger fra granskningsgruppene så langt underbygger aktualiteten og hensiktsmessigheten av våre hovedprioriteringer for tilsynet i 2010, som vi med mindre justeringer viderefører i 2011.

Sikkerhetsnivået i norsk petroleumsvirksomhet er i utgangspunktet høyt. Det er ikke slik at nivået opprettholdes av seg selv når det en gang er oppnådd. Det kreves en kontinuerlig innsats for å hindre at sikkerhetsnivået ikke forvitrer over tid. At risikonivået, målt gjennom arbeidet med den årlige rapporten 'Risikonivå i norsk petroleumsvirksomhet' (RNNP), ikke viser noen forbedring i 2010 i forhold til foregående år, er derfor ikke i motstrid med vår vurdering av vår måloppnåelse. Også i 2010 har selskaper tilbakemeldt at de har erfart vårt tilsyn som konstruktivt og at det har

bidratt til selskapenes egen måloppnåelse på sikkerhetsområdet.

Etter at det i 2005 ble oppdaget svakheter med fritt-fall-livbåter, har industrien lagt ned betydelig innsats i å utvikle løsninger som tåler de belastninger de blir utsatt for og som gir størst mulig sikkerhet for personellet i en evakuerings situasjon. En slik utviklingsprosess tar imidlertid mange år, idet nye prototyper må utvikles, testes, fabrikkeres og installeres før de kan tas i bruk.

Det er først og fremst Statoil som har tatt konsekvensen av ny kunnskap og iverksatt et prosjekt for å få forbedret evakuerings systemene i henhold til nye industristandarder som nå er blitt utviklet. Vi vil framover følge opp at andre operatører og boreentreprenører engasjerer seg tilsvarende for å tilfredsstille krav til sikker evakuering, ikke bare med hensyn til livbåter, men til det totale evakuerings systemet.

Vi har også i 2010 brukt ressurser på å videreutvikle og drive vårt nettsted på en aktiv og tidsriktig måte. Vi anser at åpenheten i form av offentliggjøring av tilsynsrapporter, vedtak og lignende, og den informasjonsmengde som dermed blir stilt til rådighet, bidrar til forståelsen av risikoforhold og utfordringer i virksomheten.

Vi mener også at det internasjonale samarbeidet vi deltar i, særlig i et langsiktig perspektiv bidrar til gode sikkerhetsmessige resultater. Mekanismen her er at de forskjellige lands myndigheter gjennom utveksling av erfaringer og drøfting av regelverkskrav og metoder for myndighetsutøvelsen framstår mest mulig samordnet overfor en næring som er internasjonal av natur. En slik samordning gir også næringen bedre forutsigbarhet når det gjelder å tilfredsstille myndighetenes krav. I 2010 har viktige arenaer for internasjonalt samarbeid fortsatt vært International Regulators' Forum (IRF), North Sea Offshore Authorities Forum (NSOAF). Det internasjonale samarbeidet er nærmere omtalt i kapittel 2.

1.2 Utvikling av ulykker og skader

Det inntraff i 2010 ingen dødsulykker innenfor vårt myndighetsområde til havs og på land. De siste ti årene har fem mennesker mistet livet i arbeidsulykker. Det er et ufravikelig mål at det ikke skal skje dødsulykker i petroleumsvirksomheten.

Tall fra RNNP-arbeidet i 2010 viser at den samlede risikoen for tap av liv er noenlunde stabil. I de siste fem årene har risikoen flatet ut på et nivå som ligger lavere enn den foregående femårsperioden.

1.2.1 Risikobildet på innretninger til havs

Antall alvorlige personskader i virksomheten til havs er redusert fra 32 i 2009 til 28 i 2010. Det totale antall utførte timeverk var ubetydelig lavere enn året før, slik at også frekvensen av alvorlige personskader er tilnærmet tilsvarende redusert, til 0,68 per million arbeidstimer. Dermed fortsetter den positive trenden fra de siste årene. Reduksjonen har imidlertid vært på flyttbare innretninger, mens frekvensen har vært omtrent uendret for produksjonsinnretninger.

Det inntraff ingen hendelser som førte til alvorlig miljøskade. Imidlertid har det inntruffet flere hendelser knyttet til brønnkontroll, som under marginalt endrede omstendigheter kunne ha ført til alvorlige ulykker. Vi følger disse hendelsene nøye opp, spesielt med sikte på bakenforliggende årsaker knyttet til ledelse og styring, erfaringsoverføring, læring av lignende hendelser, samt sikkerhetskultur.

Antall hydrokarbonlekkasjer har de siste tre årene svært stabilt omkring 15 lekkasjer per år. Dette er flere enn i årene før, da antallet ble kraftig redusert gjennom en målrettet innsats i industrien. En av lekkasjene i 2010 var større enn 10 kg/s, det vil si en lekkasje med et betydelig ulykkespotensial. Det er fortsatt relativt store forskjeller i frekvensen av slike hendelser mellom operatørene. Målet som var satt for perioden 2008–2010 er ikke nådd, i det utviklingen ikke viser en kontinuerlig forbedring. Mer målrettet, og ikke minst kontinuerlig innsats må til for å snu utviklingen.

Risikobidraget knyttet til boring og brønn synes å ha økt i 2010, mens hendelser knyttet til skipskollisjoner og skader på rør og innretninger er redusert. Helikoptertransport utgjør fortsatt det største enkeltbidraget til den samlede ulykkesrisikoen for arbeidstakere på norsk sokkel.

Antallet brønnkontrollhendelser viste også en positiv utvikling i perioden frem til 2008. Etter dette har antall hendelser igjen økt, fra 11 i 2008 til 28 i 2010. Dette innebærer en økning av frekvensen av slike hendelser også om det sammenholdes med aktivitetsnivået, det vil si antall borede brønner.

Antall skip på kollisjonskurs viser imidlertid fremdeles en positiv utvikling. Nivået i 2010 er signifikant lavere enn middelverdien i perioden 2002–2009.

I 2010 ble RNNP-arbeidet utvidet til også å omfatte utvalgte forhold når det gjelder risiko i forbindelse med akutte utslipp til havet. Data for 2010 er ikke ferdigbehandlet, men i perioden fra 2001 til 2009 har det vært en reduksjon for norsk sokkel sett

under ett. Det er ingen klar trend når det gjelder mengder i akutte utslipp, idet mengdene domineres av noen få større enkeltutslipp.

Antallet rapporterte mindre personskader økte i 2010, som følge av en markert økning i rapportert antall hørselsskader. En slik endring for et enkelt år antas å henge sammen med kampanjepregede aktiviteter på en eller flere innretninger eller hos enkelte selskaper. På bakgrunn av innsats for å bekjempe hørselsskader både fra industriens og myndighetenes side, er det ingen grunn til å tro at det reelle antall hørselsskader er økende. Av andre rapporterte personskader viser muskel-skjelettsykdommer en reduksjon. Også slike tall bør imidlertid vurderes over et lengre tidsrom for å fastslå om det foreligger en signifikant utvikling.

1.2.2 Risikobildet på landanleggene

Datainnsamling fra landanleggene har pågått i fem år, og bygger på den samme metodiske tilnærmingen som har fungert godt i petroleumsvirksomheten til havs. Rapporteringen er gjennomført på et realistisk nivå, med hovedvekt på å registrere, analysere og vurdere data for definerte fare- og ulykkessituasjoner og ytelse av barrierer.

Risikopåvirkende faktorer på landanleggene har tydelige likhetstrekk med tilsvarende risikopåvirkende faktorer på sokkelen, men kan også være annerledes. I RNNP-arbeidet er det søkt å tilpasse indikatorene slik at de best mulig reflekterer risikobildet på landanleggene.

Et forhold som er spesielt for landanlegg, er muligheten for at tredje person, det vil si personer som bor eller oppholder seg i nærheten, kan bli eksponert for ulykkeshendelser.

Det ble i 2010 rapportert ni alvorlige personskader som oppfyller kriteriene for alvorlig personskade, mot elleve i 2009. Antall utførte arbeidstimer er imidlertid redusert med om lag 15 prosent, slik at frekvensen av alvorlig personskade er tilnærmet stabil. Skadefrekvensen for landanleggene var 0,73 alvorlige personskader per million arbeidstimer. Dette er omtrent samme frekvens som på innretningene til havs, hvor frekvensen i 2010 var 0,68.

Det inntraff åtte hydrokarbonlekkasjer i 2010, det samme som i 2009. Dette nivået er imidlertid vesentlig lavere enn i 2008, da det inntraff 21 lekkasjer. Reduksjonen er positiv, men datagrunnlaget er ikke bredt nok til at endringen er statistisk signifikant. Ingen av lekkasjene i 2010 ble antent. Videre ble det rapportert tre tilfeller av giftig utslipp, 31 hendelser med fallende gjenstander og fire ulykker

med kjøretøy eller andre transportmidler.

Indikatoren for støyeksposering viser at flere personellgrupper innenfor aktivitetsområdene prosess og vedlikehold har støyeksposering som overstiger grenseverdien på 85 dBA. Støyeksposeringen er likevel lavere enn for sammenlignbare kategorier på innretningene til havs.

Indikatorer for ergonomiske faktorer er innrapportert for andre gang i 2010, og selskapene rapporterer nå data for 80 prosent av arbeidsoppgavene for hver av de relevante arbeidstakergruppene. Dette bidrar til at indikatorene etter hvert vil gi et riktigere bilde av total belastning for den enkelte gruppen. Totalt for alle arbeidstakergruppene vurderes mellom 10-15 prosent av arbeidsoppgavene å ha høy risiko for belastningsskader. For samtlige grupper er det arbeidsstilling som gir høyest skår. Overflatebehandlere og stillasarbeidere er gruppene som har høyest skår.

1.3 Hovedprioriteringene i 2010 – erfaringer og resultater

1.3.1 Tekniske og operasjonelle barrierer

Det tekniske utstyret på innretninger og anlegg er omfattende og komplekst. Utstyret skal håndtere store energimengder i form av olje og gass, til dels under høyt trykk. Det er et stort ulykkespotensial i hendelser som medfører at disse energimengdene kommer ut av kontroll.

Vårt arbeid knyttet til denne hovedprioriteringen er i utstrakt grad rettet mot utfordringer knyttet til forlenget levetid for innretninger. Tilsyn knyttet til hovedprioriteringen "Ledelse og storulykkesrisiko", har også relevans med hensyn til etablering og opprettholdelse av tekniske og operasjonelle barrierer, se kapittel 1.2 i denne beretningen.

Etter at vi i 2006 ba Oljeindustriens landsforening (OLF) om å utarbeide standarder eller veiledninger for sikker levetidsforlengelse, har OLF i løpet av 2010 sluttført prosjektet som ble etablert for dette formålet. Arbeidet har resultert i nye standarder og retningslinjer for innretninger, undervannssystemer, rørledninger og prosesssystemer.

Vi har utarbeidet en intern veiledning for behandling av søknader om samtykke til levetidsforlengelse. Vi har videre igangsatt et arbeid for å vurdere eventuelle behov for oppdatering av regelverket på området aldring. Også i 2010 ble samhandlingen på ekspertnivå med britiske og nederlandske tilsynsmyndigheter videreført med sikte på erfaringsutveksling og i likhet i myndighetstilnærmingen, ettersom landene

BARRIERER

I denne sammenhengen betyr barrierer systemer eller funksjoner som skal hindre eller redusere skader ved en uønsket hendelse.

Barrierer kan deles inn i fysiske og ikke-fysiske barrierer. Med ikke-fysiske barrierer menes operasjonelle eller organisatoriske barrierer. Ofte vil en barriere inneholde minst ett fysisk barriereelement, for eksempel en ventil. Tilhørende barriereelementer vil for eksempel kunne være ventilaktivator og systemer og komponenter som styrer denne.

Barrierer er bygd inn i design og prosedyrer, i henhold til regelverk og standarder, med det formål å redusere risikoen for personell, miljø og materielle verdier.

har til dels sammenfallende utfordringer på området.

Et flerårig utviklingsprosjekt med SINTEF for å styrke vår kompetanse på området, ble ferdigstilt i 2010. Prosjektet har innhentet og systematisert informasjon om aldring og levetidsforlengelse, som grunnlag for gjennomføring av prosesser knyttet til levetidsforlengelse av innretninger til havs. I denne sammenhengen er en tidligere prosjektrapport oppdatert og utvidet ved å inkludere et bredere MTO-perspektiv (Menneske-Teknologi-Organisasjon) på aldring og levetidsforlengelse. Endelig rapport fra prosjektet ble presentert for næringen i et møte i våre lokaler i april 2010.

Vi har også bidratt til å styrke industriens kompetanse på området. En viktig arena er møter med operatører som er i en prosess for å utarbeide søknad om samtykke til levetidsforlengelse. Vi har deltatt på utvalgte faglige arenaer for å formidle vår kunnskap og våre forventninger. Våre fagekspertene har også bidratt med veiledning av studenter som tar hovedoppgave/kandidatoppgave innen aldring og levetidsforlengelse. Vi har også hatt dialog med universitetsmiljøer og lignende i innland og utland for å skape interesse for å etablere kurs og utdanningsmoduler på området.

Vår tilsynsaktivitet har også bidratt til å kartlegge konsekvensene av aldring og levetidsforlengelse på vedlikeholdsstyring ved å tilføre oss kunnskap om utviklingen

på området. Som del av tilsynet vurderer vi selskapenes vedlikeholdsfilosofi og -strategi for aldrende innretninger, herunder hvordan vedlikeholdet skal styres med utgangspunkt i at en viss del av levetiden er brukt opp. Vi har prioritert tilsyn med de selskapene som står foran de største utfordringene med aldring.

I 2010 ga vi to samtykker til levetidsforlengelse. Vi la ned en betydelig innsats i behandlingen av disse søknadene med tanke på å adressere de spesielle sikkerhetsutfordringer selskapene står overfor tilknyttet levetidsforlengelse for innretninger, herunder tilstrekkelig kompetanse og kapasitet for å sikre forsvarlig virksomhet.

1.3.2 Ledelse og storulykkesrisiko

Erfaring fra og kunnskap om storulykker og hendelser som kunne utviklet seg til storulykke, tilsier at årsakene bare i en begrenset grad er knyttet til selve teknologien, men derimot først og fremst til menneskets evne til å styre denne. Våre prioriteringer i tilsynet med hvordan næringen forebygger storulykker, herunder ulykker med potensial for miljøskade, bygger på denne erkjennelsen, og er derfor primært rettet mot selskapenes ledelse og styring av storulykkesrisikoen. Risikostyring på ledelsesnivå innebærer å sørge for å ha kunnskap om hva risikoen består i, og at risikoaspektet er en del av alle beslutningsprosesser som på noen måte kan ha betydning for sikkerheten i virksomheten.

I tilsynet i 2010 har vi derfor fulgt opp hvordan ledelsen på alle nivå arbeider på en konsistent måte for å redusere storulykkesrisikoen. I tilsynet har vi lagt vekt på

- klarhet i ansvarsfordeling med hensyn til det å forebygge storulykker, på og mellom ulike ledelsesnivå og på ulike nivå i aktørkjeden,
- kunnskap om og oppmerksomhet rettet mot storulykkesrisiko i selskapets virksomhet, herunder storulykkesrisiko forbundet med endringsprosesser,
- kapasitet og kompetanse i organisasjonen med hensyn til det å være tilpasset risiko for storulykker,
- læring av alvorlige hendelser,
- egenevaluering av det samlede arbeidet for å redusere risiko for storulykker.

Gjennom tilsyn med selskapenes styring av storulykkesrisiko i et virksomhetsstyringsperspektiv har vi oppnådd å få frem egenevalueringer i selskapsledelsen om deres rolle, informasjonsgrunnlag og handlinger med hensyn til styring av storulykkesrisiko – og hvordan styring av storulykkesrisiko er knyttet til strategier, mål, planer og beslutninger. Aktiviteten har også fått frem rettighetshaveres og rettighetshavergrupperes enkelte og samlede egenevaluering om disse temaene.

Aktiviteten har i 2010 vært rettet mot Statoil som operatør, ExxonMobil Norge og Petoro som rettighets-
havere og mot rettighetshavergruppene for Grane,
Åsgard og Gullfaks.

En viktig del av denne aktiviteten har vært å få frem
hvordan selskapene forholder seg til viktige ramme-
betingelser – som de selv er underlagt, påvirker eller
skaper for entreprenører og andre involverte parter -
for eksempel oljepris, kontraktsrelasjoner, kapasitet
og kompetanse.

Resultatet av dette arbeidet har vært at rettighets-
havere i fellesskap, og operatørselskapet særskilt, har
karakterisert og evaluert sider ved arbeidet i utvinnings-
tillatelsen og i selskapet som anses som viktige for å
reducere storulykkesrisiko. Selskaper og rettighetshaver-
grupper har ved dette gått seg selv nærmere etter i
sømmene og uttrykt nytten ved å gjøre dette.

I august 2010 gjennomførte vi i samarbeid med Olje-
industriens Landsforening (OLF) og Universitetet i
Stavanger (UiS) et seminar om ledelse og storulykkes-
risiko. Målet var å gi innblikk i forskning og praksis om
ledelse og storulykkesrisiko for å rette oppmerksomhet-
en mot temaet som berører lederskap og organisa-
toriske forhold, med sikte på å øke bevisstheten om
betydningen av disse aspektene for å få ny kunnskap
som kan bidra til å fremme læring fra hendelser i
petroleumsvirksomheten.

Basert på risikovurderinger har Ptil i 2010 prioritert
oppfølging av arbeidet i utvalgte utvinningstillatel-
ser for å få et bilde av hvordan selskapene i utvinningstil-
latelsen følger opp og setter rammer for HMS-innsatsen
hos operatørselskapet. De utvinningstillatelsene vi har
prioritert i 2010 var blant andre Goliat, Ekofisk, Yme,
Snorre og Gullfaks.

1.3.3 Forebygging av akutte utslipp og sikker forurensningsreduksjon

Med utgangspunkt i vår ulykkesforebyggende rolle,
bidrar vi til at risikoen for akutte utslipp blir så lav som
mulig gjennom vår samlede innsats for å holde et høyt
nivå på sikkerhet og arbeidsmiljø i petroleumsvirksom-
heten. Denne innsatsen dekker hele bredden i vår
virksomhet, herunder å videreutvikle regelverket,
føre tilsyn med at dette etterleves, også gjennom
overvåking av risikoutviklingen over tid og samarbeide
med partene omkring viktige forbedringsprosesser.

Vi følger også opp hvordan nye miljøkrav påvirker
sikkerhet og arbeidsmiljø som følge av ny teknologi, nye
arbeidsmåter og organisasjonsformer. Vi fører tilsyn med
at selskapene gjennom god ledelse og styring sørger
for at disse endringene ikke får negative konsekvenser,
og helst får positiv effekt på sikkerhet og arbeidsmiljø.
Dette legger igjen et viktig grunnlag for sikre

operasjoner som reduserer faren for akutte utslipp.

Vi har blant annet gjennom arbeid knyttet til utbygg-
ingsløsninger og tildelingskriterier bidratt til ulykkes-
forebygging tilpasset risikopotensialet, også i områder
der konsekvensene av en ulykke med konsekvenser for
ytre miljø er alvorligere enn ellers. Dette innebærer at
forebyggende tiltak må stå i forhold til mulige kon-
sekvenser på ytre miljø.

Ved å utvikle et godt tilpasset regelverk og føre tilsyn
med utgangspunkt i dette, bidrar vi til å legge til rette
for et viktig tiltak knyttet til klimaproblematikken. Vår
rolle med hensyn til fangst, transport og lagring av
CO₂ er å følge at dette skjer på en forsvarlig måte med
hensyn til sikkerhet og arbeidsmiljø. Vi har igangsatt
arbeid for å gjennomgå relevant regelverk med sikte på
å utvikle dette videre slik at det også er hensiktsmessig
for aktiviteter knyttet til karbonfangst, -transport og
-lagring. Vi har bidratt til å frembringe bedre kunnskap
og har engasjert oss i disse spørsmålene både i FOU- og
rammesettingssammenhenger.

Vi bidrar også i arbeidet med forvaltningsplaner for
havområdene med faglige innspill. Gjennom vår
medvirkning søker vi å påvirke at de ulykkespreventive
tiltakene får nødvendig oppmerksomhet i planarbeidet.

Når det gjelder å forebygge skade på ytre miljø, er vår
rolle knyttet til det ulykkespreventive aspektet. Det
er en utfordring at oppmerksomheten i mediene og i
allmennheten for øvrig særlig blir rettet mot de bered-
skapsmessige sidene ved et oljeutslipp, det vil si tiltak
som skal begrense konsekvensene av utslipp. På tross
av viktigheten av en god beredskap, kan en ensidig
fokusering på disse tiltakene svekke forståelsen av
betydningen av at det å hindre ulykken som resulterer
i utslipp i å oppstå, er det primære tiltaket for å hindre
skade som følge av akutt oljeutslipp. Vi har også i 2010
vært opptatt av å formidle en slik forståelse i så mange
sammenhenger som mulig.

Samlet mener vi å ha bidratt til økt oppmerksomhet på
sikkerhets- og arbeidsmiljømessige konsekvenser av
klima- og miljørettede tiltak. Det er også vår oppfatning
at det nå er klarere for flere enn tidligere at vi gjennom
våre oppgaver knyttet til sikkerhet og arbeidsmiljø i
petroleumsvirksomheten er en viktig part for å nå nasjo-
nale miljø- og klimamål.

1.3.4 Risikoutsatte grupper

Tilsyn orientert mot risikoutsatte grupper av
arbeidstakere er delvis gjennomført som særskilte
aktiviteter rettet mot disse gruppene, men er i stor grad
også bygget inn i tilsyn med arbeidsmiljørisiko generelt.
I omtalen nedenfor inngår derfor også temaer som ikke
er spesifikke for de risikoutsatte gruppene.

Vårt arbeid med risikoutsatte grupper i 2010 har representert en tilnærming for å bevisstgjøre selskapene om samlet risiko for enkeltgrupper og betydningen av rammebetingelser. Vi har vært forsiktige med å "stemple" bestemte grupper, blant annet fordi det ofte er stor spennvidde innenfor en gruppe. Til sammen 16 ulike grupper har vært vurdert ut fra denne tilnærmingen siden 2007. For noen grupper sammenfaller høy eksponering for flere risikofaktorer med rammebetingelser som ikke er tilstrekkelige. Vi har derfor i 2010 hatt særskilt oppmerksomhet mot de såkalte ISO-fagene (isolasjon, stillas og overflatebehandling), industrirensjøring og personellgrupper med høy eksponering for støv.

I vårt arbeid på det området har vi i 2010 hatt som mål å

- følge opp at selskapene videreutvikler et helhetlig bilde av risiko for sykdom og skade for grupper av arbeidstakere, og at ny kunnskap brukes aktivt i en risikobasert tilnærming der innsats rettes mot grupper hvor behov og effekt er størst,
- systematisere og formidle kunnskapen om risikoforhold og rammebetingelser som er fremkommet gjennom oppfølging av risikoutsatte grupper,
- bidra til at partene og selskapene ansvarliggjøres og iverksetter risikoreducerende tiltak rettet mot særlig utsatte grupper,
- bidra til å belyse sammenhengen mellom forebyggende arbeid for risikoutsatte grupper og individuell tilrettelegging.

Tilsynet har vist at grupper av entreprenørsatte gjennomgående har flere risikofaktorer til stede i sitt arbeidsmiljø og at eksponeringen for disse risikofaktorene er høyere enn for operatørsatte. Vi ser også at styringselementene som skal bidra til å sikre et fullt forsvarlig arbeidsmiljø er svakere for entreprenørgruppene enn for operatørgruppene.

Tilsynet har også vist at rammebetingelser som kontraktsforhold, økonomiske betingelser og arbeidsorganisering kan påvirke entreprenørselskapenes muligheter til å redusere risiko, samtidig som det har vært begrenset oppmerksomhet om betydningen rammebetingelsene har for risiko for utsatte grupper.

I den målrettede tilsynsaktiviteten har vi lagt vekt på å bidra til bevisstgjøring av hvilken betydning rammebetingelser kan ha for risiko for utsatte grupper. Tilsynsaktiviteten i perioden 2007 til 2010 har omfattet alle operatørselskapene som har innretninger i driftsfasen og til sammen 13 entreprenørselskaper. Målet har vært å bidra til utvikling av rammebetingelser i operatør/entreprenør-relasjoner som kan redusere arbeidsmiljøriskoen. Tilsynet har tatt utgangspunkt i tidligere gjennomførte studier som viser at elementer i kontraktsforhold som kan ha positiv eller negativ innvirkning på

arbeidsmiljørisiko, omfatter:

- Betydningen av langsiktighet
- Økonomisk handlingsrom
- Insentiver knyttet til fremdrift og oppetid
- HMS-insentiver
- Involvering i utarbeiding og inngåelse av kontrakt

Vi har i 2010 registrert at vår oppfølging synes å ha bidratt til å øke bevisstheten i næringen om betydningen av å identifisere og følge opp risikoutsatte grupper, og betydningen av rammebetingelser i denne sammenhengen.

Oppfølgingsmøtene vi har hatt etter gjennomført tilsyn med operatørselskaper som har entreprenører i kontrakt, viste også at det var gjennomført og igangsatt tiltak for å forbedre rammebetingelsene for entreprenørselskapenes muligheter til å redusere risikoen for utsatte grupper.

Innenfor ISO-fagene har vi sett at tilsynsaktiviteter rettet mot en bestemt aktør har bidratt til å sette problemstillingene på dagsorden hos andre ISO-entreprenører. Vi har i 2010 også sett tegn til forbedringer hos flere entreprenørselskap med hensyn til hvordan risikoutsatte grupper blir fulgt opp, og vi registrerer det som positivt at mange selskaper har etablert interne prosjekter og gjennomfører tiltak som i større grad retter seg mot særskilt risikoutsatte grupper.

Videre har vi i 2010 vektlagt å formidle resultater fra satsingen på risikoutsatte grupper i ulike fora, konferanser og seminarer for relevante aktører i næringen.

Støy og kjemikalieeksponering har vært tema i bredere anlagt tilsyn med risikoutsatte grupper og delvis vært gjenstand for spesifikke oppfølgingsaktiviteter.

Arbeidstidsordninger på landanleggene

Utvidede arbeidstidsordninger på landanlegg avtales nå med fagforbundene. Eksempelvis tolv timers dager over to uker, med påfølgende tre uker fri. Vi har en restriktiv holdning til å gi tillatelse til ordninger som innebærer mer enn ti timer effektiv arbeidstid per dag. Dette bygger på usikkerheten rundt totaleksponering av risiko for den enkelte arbeidstaker sett over lengre tid og forevar-prinsippet. Dette er også i tråd med Arbeidstilsynets praktisering.

Mange utenlandske arbeidstakere og firmaer søker om å få gjennomsnittsberegnet arbeidstiden. Det kan synes som om mange ledd i kontraktskjeden lettere fører til uklarhet omkring styring og risikovurderinger knyttet til arbeidstiden. Vår utfordring ligger derfor i å bidra til at de arbeidstidsordningene selskapene og de ansatte ønsker å ha, også ivaretar helse, miljø og sikkerhet for personell og anlegg i et langtidsperspektiv.

Kran- og løfteoperasjoner

I 2010 gjennomførte vi 20 tilsynsaktiviteter hvor tilrettelegging for sikker materialhåndtering, herunder tilrettelegging for sikre løfteoperasjoner, var fokusområdet alene eller som en aktivitet sammen med andre fagområder. Dette innbefattet tilsyn med prosjektering og bygging av nye innretninger, SUT-behandlinger, oppfølging av større modifikasjonsprosjekter og standard "kran og løft"-tilsyn med utgangspunkt i en flerårig overbyggende oppgave som fokuserer på direkte og bakenforliggende årsaker til alvorlige hendelser ved løfteoperasjoner slik de har fremkommet i de omfattende årsaksanalysene som tidligere er gjennomført.

Tilsynsaktivitetene innbefattet tilsyn på syv innretninger til havs. Seks av disse var verifikasjonsaktiviteter i forbindelse med SUT-behandling. Videre ga vi i 2010 bistand til politiets etterforskning av to alvorlige løftehendelser i boreområder.

Som nevnt har tilsynsaktivitetene fokusert på tilrettelegging for sikker materialhåndtering, herunder tilrettelegging for sikre løfteoperasjoner. Kjente problemområder er blitt belyst. Selskapenes involvering av nødvendig fagkompetanse i forbindelse med løfting i boreområdene, blindsoneproblematikk, opplæring, risikovurdering, ledelse, etterlevelse av styrende dokumentasjon, teknisk tilstand og vedlikehold har vært sentrale temaer i tilsynet.

I april 2010 ble Norsok R-002 Lifting Equipment godkjent som midlertidig utgave av den kommende standarden. Denne inneholder et vedlegg B "Material handling", som er en standard for tilrettelegging for effektiv og sikker materialhåndtering, og dette er en referanse som næringen har manglet. Ptil har deltatt som observatør i dette arbeidet, og standarden er siden brukt i vår oppfølging av næringen.

Videre har vi deltatt i aktiviteter i Offshore Mechanical Handling Equipment (OHMEC), samt som observatør i OLFs prosjekt for å forhindre fallende gjenstander.

Kjemisk helsefare

Bransjens kjemikalieprosjekt ble startet i 2008 og skulle etter planen avvikles i 2010. Det ble imidlertid besluttet at prosjektet skal løpe ut 2011 og det er sikret finansiering for dette gjennom bidrag fra de tre arbeidsgiverorganisasjonene som deltar. Begrunnelsen for dette er hovedsakelig at prosjektet ikke har oppnådd målsetningene, men også et sterkt ønske om videreføring fra de deltakende organisasjoner.

I løpet av 2010 har prosjektet hatt en omfattende aktivitetsportefølje og det er levert en rekke viktige rapporter, forslag til veiledninger, kurstilbud mv.

Våre erfaringer med prosjektet i 2010 er i hovedsak positive, men vi har tydelig påpekt behovet for et tydeligere selskapsengasjement når prosjektets resultater skal omsettes til bedre praksis.

Sosial dumping

Spesielt etter at den mest omfattende anleggsvirksomheten på landanleggene ble betydelig redusert, har problematikk knyttet til sosial dumping ikke vært spesielt fremtredende i petroleumsvirksomheten. Vi har således ikke gjennomført spesifikke tilsynsaktiviteter med dette som hovedtema. Eventuell problematikk og risiko er imidlertid bygget inn i ulike andre tilsynsaktiviteter der sosial dumping kan ha aktualitet. Dette gjelder spesielt i tilsyn knyttet til risikoutsatte grupper på landanleggene.

1.4 Andre resultater fra tilsynet

1.4.1 Granskning av hendelser

Vi har erfart at granskning er et godt virkemiddel for å innhente kunnskap om hva som utløser alvorlige hendelser og for å skape oppmerksomhet om utløsende mekanismer, både teknologiske, menneskelige og organisatoriske. Hensikten med granskninger er først og fremst å bidra til at tilsvarende hendelser ikke skjer igjen, samt å bidra til erfaringsspredning i næringen og derved understøtte selskapenes prosesser for læring.

Vi har i 2010 gransket og iverksatt granskning av fem hendelser:

- Gasslekkasje på Mongstad (februar)
- Gasslekkasje på Mongstad (september)
- Brønnhendelse på Draugen (desember)
- Gasslekkasje på Gullfaks (desember)
- Løftehendelse på Njord (desember)

Granskningsrapportene er tilgjengelige på vårt nettsted.

1.4.2 Aktørbildet

Aktørbildet preges av Statoil som en stor nasjonal aktør, noen store internasjonale aktører og noen nye og mindre aktører. Dette mangfoldet av aktører kan representere muligheter for forbedring av sikkerhetsnivået, samtidig det i seg selv representerer en utfordring. Mange av de nye operatørene og rettighetshaverne er forholdsvis små selskaper med begrenset kapasitet og kompetanse, og liten eller ingen erfaring med virksomhet fra norsk sokkel. Så langt har de fleste av disse hatt aktiviteter i letefasen, men i årene framover vil flere av disse komme over i aktiviteter knyttet til utbygging og drift.

Erfaringene så langt har indikert at flere av disse selskapene har utfordringer knyttet til kompetanse og kapasitet til å styre egen virksomhet og påse at entreprenører ivaretar sine oppgaver. Disse utfordringene bidrar til at virksomhetene organiserer seg med nye samarbeidsformer mellom aktører og at entreprenørene

får store og sentrale oppdrag og til dels nye roller. Vi regner med at denne utviklingen vil kunne påvirke våre prioriteringer ved å gi oss nye utfordringer i årene framover.

Vi har i 2010 spesielt fulgt opp de nye operatørene i forbindelse med deres første søknad om samtykke til leteboring. Vi har sett at forhold som kompetanse og kapasitet, herunder tilstrekkelige ressurser - både kvalitativt og kvantitativt - til å styre egen virksomhet og påse at entreprenører ivaretar sine oppgaver, samt implementering og bruk av eget styringssystem, ofte er mangelfullt ivaretatt hos nye operatører.

Når det gjelder flyttbare innretninger går utviklingen i retning av stadig flere aktører. Konsortier innenfor denne type virksomhet er et nytt konsept som har kommet til de siste årene. For boreentreprenørene bidrar en slik organisering til mer forutsigbarhet og økt kontinuitet i korte kontrakter. Fra vår side har vi erfart at denne typen samarbeid har bidratt til bedre erfaringsoverføring mellom de ulike aktørene i konsortiet.

1.4.3 Samsvarsuttalelse (SUT)

I 2010 ble det gitt fire samsvarsuttalelser, og det var ved årsskiftet 42 flyttbare innretninger som innehar slik uttalelse.

Vi anser at ordningen med samsvarsuttalelse bidrar til å skape økt forutsigbarhet for næringen, økt regelverkskunnskap og -forståelse og til å ansvarliggjøre rederne/eierne. I enkelte tilfeller har vår ressursbruk ved behandling av søknadene imidlertid blitt unødig stor som følge av mangler i søknadsgrunnlaget. Dette fører til tidkrevende kommunikasjon med søker og dermed økt tidsbruk hos oss. Dette har også som konsekvens at også eierne påføres kostnader. Mangelfull kvalitet på søknadene er tatt opp med næringen generelt. Videre blir den enkelte søker minnet om kravene til SUT-søknad når de informerer om at de planlegger å søke om SUT.

Ordningen er obligatorisk for følgende innretninger som er registrert i et nasjonalt skipsregister og som skal utføre petroleumsvirksomhet på norsk sokkel:

- Boreinnretninger
- Boliginnetninger
- Innretninger for produksjon, lagring og avskipning (FPSO).
- Brønnintervensjons-innretninger

SUT har siden 2004 vært en av forutsetningene for at en flyttbar boreinnretning kunne utføre aktiviteter innenfor petroleumsvirksomheten på norsk sokkel. Utvidelsen trådte i kraft 1. januar 2007. Det er imidlertid besluttet at det ikke skal gis SUT for FPSOer når disse drives av operatørselskapet.

I de siste årene er det kommet til flere nye aktører som har begrenset regelverkskunnskap og erfaring med rutiner knyttet til SUT-ordningen. Dette har ført til at vår ressursbruk knyttet til behandling av søknader om SUT har vært høyere enn forutsatt.

1.5 Utvikling av regelverket

Nytt regelverk for helse, miljø og sikkerhet i petroleumsvirksomheten ble fastsatt våren 2010 og trådte i kraft ved årsskiftet 2010/2011.

Vi har i 2010 opprettholdt vårt engasjement med hensyn på å følge opp standardiseringsarbeidet av særlig betydning for petroleumssektoren. Vi har også fulgt opp arbeidet innenfor Barents 2020-prosjektet for å identifisere eventuelle behov for regelverksendringer som blir identifisert i dette arbeidet.

Standardiseringsarbeid

I veiledningen til de enkelte forskriftskravene gis det anbefalte løsninger ved blant annet å vise til industristandarder (anerkjente normer) som en måte å oppfylle forskriftens krav på. Velges en slik løsning, er forskriftskravet normalt å anse som oppfylt. Velges en annen løsning, må selskapet kunne dokumentere at den valgte løsningen oppfyller forskriftens krav.

For å få et best mulig grunnlag for hvilke standarder som bør refereres til i veiledningen, deltar vi som observatør både i nasjonal, europeisk og internasjonal standardisering. Vi har også deltatt som observatører i Barents 2020-prosjektet. Vår fokus i dette prosjektet har vært arbeidsgruppene for beredskap, redning og evakuering samt arbeidsmiljø. Vi har i noe begrenset omfang deltatt i næringens prosjekter for harmonisering av beste praksis gjennom Offshore Mechanical Handling Equipment (OMHEC) og SfS (Samarbeid for Sikkerhet).

Noen av næringens standardiseringsprosjekter som har gått over flere år er av spesiell viktighet for rammesettende virksomhet i Ptil. Eksempler er utarbeidelse av en DNV-standard for konstruksjon av fritt-fall-livbåter og et vedlegg til NORSOK R002 om krav til utsettingsarrangementer for evakueringsmidler. Videre har CEN TC 147 på oppfordring fra Ptil, Standard Norge og som følge

Samsvarsuttalelse (SUT)

SUT er en uttalelse fra Petroleumstilsynet om at en flyttbar innretnings tekniske tilstand, søkerens organisasjon og styringssystem er vurdert å være i samsvar med relevante krav i norsk sokkelregelverk.

En mer utdypende omtale av ordningen finnes på vårt nettsted.

av gjentatte alvorlige hendelser med fallende laster i boreområdet, iverksatt et standardiseringsprosjekt for å harmonisere krav til manuelle og mekaniske elevatorer gjennom revisjon av standarden EN 13155.

Regelverkskrav til CO2-håndtering

Vi har i 2010 arbeidet systematisk med sikte på å kartlegge regelverksbehov knyttet til CO2-håndtering. Dagens regelverk for HMS i petroleumsvirksomheten inneholder krav til systematisk tilnærming til alle typer risiko i virksomheten. Vi vil likevel gjennomgå aktuelle deler av regelverket med de tilhørende veiledningene for å identifisere nødvendige behov for tillegg og tilpasninger.

En intern prosjektgruppe, som har fått i mandat å foreslå innarbeidelse av identifiserte endringsbehov i det regelverket som gjelder for HMS i petroleumsvirksomheten, har som mål at regelverket skal kunne fremlegges for departementet med sikte på å kunne sendes på offentlig høring våren 2011.

2. SAMARBEID NASJONALT OG INTERNASJONALT

2.1 Sikkerhetsforum

En av hovedintensjonene med trepartsarenaen Sikkerhetsforum er å være hørings- og drøftingsarena for strategiske prosjekter og prosesser relatert til sikkerheten i petroleumsvirksomheten. I tillegg skal det legges til rette for at Sikkerhetsforum til enhver tid har en strategisk agenda som gjenspeiler hovedutfordringene på HMS-området i næringen.

Oppfølging etter Deepwater Horizon-katastrofen

I 2010 har informasjons- og erfaringsdeling fra en rekke prosesser, rapporter og prosjekter i kjølvannet av Deepwater Horizon-katastrofen på Macondo-feltet i Mexicogulfen hatt en fremtredende plass i arbeidet i Sikkerhetsforum, hvor reduksjon av storulykkesrisiko er ett av flere prioriterte områder. Både myndighetene og næringen har tatt grep etter katastrofen med tanke på mulige konsekvenser for vår egen næring og for å lære av rapporter og granskinger knyttet til denne ulykken.

Tittelen på Sikkerhetsforums årlige konferanse i 2010 "Alltid beredt? - Fra Kielland til Deepwater" reflekterte også denne spesielle oppmerksomheten. I Sikkerhetsforums møter blir det gitt gjensidig informasjon og status fra oppfølgingen etter katastrofen både i et nasjonalt og internasjonalt perspektiv.

Kjemisk arbeidsmiljø

Med bakgrunn i drøftinger i Sikkerhetsforum så langt tilbake som i 2002 og etter mange års forarbeid og oppfølging fra Ptil side, og med påtrykk fra departementet, ble et omfattende prosjekt for bedre kjemisk arbeidsmiljø igangsatt i regi av næringen i 2007. Prosjektet fortsetter inn i 2011, og Sikkerhetsforum følger

utviklingen løpende.

I regi av prosjektet er det igangsatt en mangfoldig innsats både i form av FoU-aktiviteter, utredninger, kunnskapsløft i næringen og møtevirksomhet, organisert som et trepartsprosjekt som er organisatorisk forankret hos Oljeindustriens landsforening (OLF). Prosjektet "Kjemisk arbeidsmiljø" skal gi et helhetlig bilde av den nåværende og tidligere eksponerings-situasjonen, beskrive og tette igjen kunnskapshull og bidra til at næringen blir bedre til å håndtere risiko rundt kjemikalier i arbeidsmiljøet i olje- og gassektoren.

Støyproblematikken

Støy som en av de store arbeidsmiljøutfordringene for næringen, har vært et sentralt tema på Sikkerhetsforums møter. Ptil har fortløpende orientert om erfaringer fra tilsyn på området, om data fra RNNP-arbeidet, og utfordret næringen til å iverksette tiltak. Med bakgrunn i status som Ptil la fram på slutten av året og uttalte forventninger til næringen, erkjente både OLF og Norsk Industri at de har et problem som de må ta tak i på en helhetlig måte. Dette blir et satsingsområde for næringen i 2011.

Trepartssamarbeid på tvers av sokkelgrenser

Sikkerhetsforum har som ambisjon å bidra til økt informasjons- og kunnskapsutveksling på tvers av forskjellige lands kontinentalsokler med tanke på mulige områder for felles innsats for redusert risiko i næringen. I 2010 ble det gjennomført et samarbeidsmøte med den britiske tilsynsmyndigheten, HSE Offshore Division og representanter for partene i næringen på britisk sokkel. Ambisjonen er, gjennom videre kontakt, å få til erfaringsoverføring og samhandling på viktige områder som helikoptersikkerhet og tiltak for felles retningslinjer/modeller for enhetlig praksis med hensyn til kritiske arbeidsprosesser.

Beredskap

I 2010 har beredskapsproblematikk blitt drøftet i ulike sammenhenger, både som følge av myndighetenes oppfølging mot næringen etter Macondo-ulykken, men også som følge av andre initiativ på området. Blant annet fikk Sikkerhetsforum en grundig orientering om opprettelsen av det nye beredskapssenteret som er opprettet av OFFB - Operatørens forening for beredskap. OFFB representerer flere mindre operatørselskap og har som intensjon å møte regelverkets krav til beredskap gjennom samarbeid om planverk, organisering, deling av erfaring og en videreutvikling av kompetanse på området.

Områdeberedskap har også vært et tema for Sikkerhetsforum, med hensyn til utfordringer relatert til livbåt-situasjonen på norsk sokkel og til initiativer i regi av næringen for å gjennomgå områdeberedskapen. Det har også vært et møte Helse Midt-Norge om mulige beredskapsmessige konsekvenser av endringer i sykehusstrukturen i regionen. Den siste saken videreføres i 2011 av et eget partssammensatt utvalg.

Etter at Petroleumsindustriens senter for kvalitetssikring av kompetanse (PSK) ble lagt ned, har Sikkerhetsforum stilt spørsmål om hvordan næringen nå vil opprettholde et system for å sikre kvalitet i sikkerhets- og beredskapsopplæringen. OLF vil iverksette konkrete tiltak i 2011.

Løpende oppdateringer

Partene i Sikkerhetsforum og myndighetene oppdaterer hverandre om utviklingen i prosjekter, prosesser og enkeltsaker av strategisk betydning for utviklingen av risikobildet i næringen.

Saker som har vært gjenstand for løpende oppfølging i 2010 omfatter blant annet:

- Arbeidstidsprosjektet, som er et prosjekt om helsekonsekvenser av skiftarbeid i et langsiktig perspektiv gjennomført av STAMI.
- Risikoutsatte grupper, ett av fire hovedprioriteringer for Ptil siden 2007, hvor rammebetingelser og kontraktsforhold for flere grupper av entreprenøransatte, herunder ISO-grupper og forpleining står sentralt.
- Tap av anker og posisjon, et prosjekt i regi av Norges Rederiforbunds forankringsforum for å få til en reduksjon i antall alvorlige forankringshendelser.
- Risikonivå Norsk Petroleumsvirksomhet (RNNP), hvor Sikkerhetsforum er referanseforum, formidler status ved sentrale milepæler for Sikkerhetsforum. Et Rådgivende utvalg er etablert med utgangspunkt i Sikkerhetsforum for å gi råd til Ptil vedrørende utvikling og gjennomføring av RNNP.
- Treparsatsamarbeid, -arenaer og – prosjekter. Her har utviklingen på samarbeidsarenaen Samarbeid for Sikkerhet vært sentral, sammen med departementets Medbestemmelsesutvalg, hvor Sikkerhetsforum har bidratt med informasjon og erfaringer.
- Samhandlingsprosjektet Ptil/NAV/Atil for bedring av tilretteleggingsarbeidet i lys av IA-avtalen har blitt fulgt tett av Sikkerhetsforum både gjennom møtene og med oppsummeringer fra Ptils initiativ på området, herunder et seminar om forebygging, tilrettelegging og oppfølging offshore.
- Landanleggene gis spesiell oppmerksomhet i Sikkerhetsforum og her står erfaringer fra HMS-arenaen L-8 sentralt. L-8 gjennomfører årlige konferanser hvor Sikkerhetsforums medlemmer inviteres til å delta. I 2010 var konferansen rettet mot leverandørene og ISO-fagene spesielt.
- Ny melding til Stortinget har blitt fulgt tett opp gjennom departementets løpende status til Sikkerhetsforum.

2.2 Internasjonalt

Samarbeidet med industrialiserte land dreier seg først

og fremst om det globale samarbeidet i International Regulators' Forum (IRF) og om North Sea Offshore Authorities Forum (NSOAF). Begge disse foraene fungerer godt, og vi anser verdien av dette samarbeidet som et verdifullt bidrag inn mot vår samlede måloppnåelse. I tillegg til disse foraene kommer bilateralt samarbeid på faglig plan med enkelte land, særlig Storbritannia, Nederland og Danmark.

Ikke minst som følge av Macondo-ulykken er det vårt inntrykk at det internasjonale samarbeidet i NSOAF og IRF har fått stor oppmerksomhet og økt betydning. Vi regner med at vår ressursbruk knyttet til virksomhetene i disse foraene kan øke som følge av dette.

2.2.1 International Regulators' Forum (IRF)

Medlemmene i International Regulators' Forum (IRF) er for tiden USA, Canada, Brasil, UK, Australia, New Zealand, Nederland, Norge og Mexico. IRF ble dannet i 1994 for å være en drivkraft for utvikling av sikkerhet i petroleumsvirksomheten gjennom myndighetssamarbeid om felles prosjekter og utveksling av kunnskap og informasjon. I tillegg til de årlige medlemsmøtene arrangerer IRF også hvert annet eller tredje år International Regulators' Offshore Safety Conference.

Ptils ledelse deltok i et ekstraordinært IRF-møte i Washington i september 2010 for å få førstehåndsinformasjon om oppfølgingen av Montara- og Macondo-hendelsene og planlegge den internasjonale Offshore Regulators Safety Conference, som ble holdt i Vancouver i oktober 2010. Konferansen ble sterkt preget av de større ulykkene som har inntruffet de siste årene, spesielt Macondo-ulykken. Det ble besluttet å gjennomføre en ny, ekstraordinær konferanse allerede i 2011 for ytterligere å belyse oppfølgingen etter hendelsen. Denne konferansen er lagt til Stavanger i oktober, og Ptil vil være vertskap.

På bakgrunn av oppsummeringen fra konferansen i 2010 besluttet IRF på sitt årsmøte å iverksette tiltak på fem hovedområder hvor medlemslandene er enige om å bruke ressurser for å fremme sikkerhet i petroleumsvirksomheten. De ulike landene har tatt særskilt ansvar for enkeltområder, og Norge har tatt ansvar for området "Performance indicators". Her har vi påtatt oss å lede en arbeidsgruppe som skal videreutvikle utvalgte indikatorer i RNNP-arbeidet med sikte på å kunne etablere en internasjonal plattform for å systematisere informasjon om hydrokarbonlekkasjer, brønnehendelser, kollisjoner, branner, dødsulykker og alvorlig personskade. Vi har også tatt ansvar for evaluering av videreutvikling av BOPer, kontrollsystemer og instrumentering.

2.2.2 International Committee on Regulatory Research and Development (ICRARD)

ICRARD, som er en global arena for å dele informasjon og erfaringer innen HMS-forskning i petroleumsvirk

somheten, ble opprettet av IRF i 1994. For å bidra til at forskningsaktiviteter blir kjent og gjort tilgjengelig på

tvers av sokkelgrensene, etablerte Ptil i 2004 nettstedet www.icard.org på vegne av forumet. På dette nettstedet publiserer medlemslandene jevnlig FoU-relaterte nyheter. I tillegg har nettstedet en unik søkemotor som kun søker etter informasjon på utvalgte nettsteder i medlemslandene. I løpet av 2010 hadde nettstedet nær 3000 besøk fra 78 land. I gjennomsnitt besøkes www.icard.org av 200-300 unike brukere hver måned. I 2010 besluttet forumet å sette spesielt søkelys på FoU-aktiviteter relatert til aldring og levetidsforlengelse, karbonfangst, transport og lagring (CCS) og boring på dypt vann.

2.2.3 North Sea Offshore Authorities Forum (NSOAF)

I North Sea Offshore Authorities Forum (NSOAF) deltar sikkerhetsmyndighetene i Storbritannia, Nederland, Tyskland, Danmark, Irland, Sverige, Færøyene og Norge.

I årenes løp har arbeidsgrupper nedsatt av NSOAF gjennomført mange prosjekter med formål å identifisere felles utfordringer og gjennomføre felles tiltak for å bidra til et bedre HMS-nivå. Mange utfordringer er av en slik karakter at de krever felles innsats for å oppnå forbedringer. Industrien er internasjonal og mange operatørselskaper opererer på tvers av sokkelgrensene, noe som tilsier at også myndighetene opptrer så samstemt som mulig. Myndighetene har begrensede ressurser. Erfaringsutveksling, informasjonsdeling og samarbeid gjør det mulig å utnytte myndighetenes ressurser mer optimalt.

Fra tid til annen fremsettes det påstander om at det norske regelverket har sikkerhetskrav som er kostnadsdrivende i forhold til andre land sokkelregelverk. I denne sammenheng er det viktig at det er en god forståelse av hvordan den enkelte sokkelmyndighet praktiserer håndhevelsen av regelverkskravene. NSOAF-samarbeidet bidrar til dette.

En betydelig del av NSOAF-arbeidet skjer gjennom arbeidsgruppene som det årlige møter nedsetter. NSOAFs årsmøte mottar rapporter fra de ulike arbeidsgruppene og tar stilling til arbeidsprogrammet for kommende periode, eventuelt legger ned eller oppretter nye arbeidsgrupper. I 2010 har det vært fire grupper i arbeid, innenfor HMS-styring generelt, sikkerhetsopplæring, boring og brønn, samt informasjonsutveksling knyttet til medlemslandenes EU-relasjoner. NSOAF har også i utstrakt grad blitt konsultert om sikkerhetsspørsmål av EU-kommisjonen.

NSOAF-medlemmene samarbeider med European Diving Technology Committee (EDTC) og Offshore Mechanical Handling Equipment Committee (OMHEC).

2.2.4 European Diving Technology Committee (EDTC)

European Diving Technology Committee har med-

lemmer fra om lag 20 europeiske land, og hvert land har mulighet for å ha én representant fra henholdsvis myndighetene, fagforeningene, industrien og medisinsk hold. Fra Norge er det oppnevnt representanter for hvert av de fire områdene. Myndighetene er representert ved Petroleumstilsynet. Hovedaktiviteten er arbeid med felles dokumenter som legges ut på organisasjonens hjemmeside, og nedslagsfeltet for organisasjonens arbeid er Europa. Det er likevel slik at EDTC har produsert dokumenter som også brukes som referansedokumenter andre steder i verden. Et eksempel er dokumentet om kompetanse for dykkere, som er produsert og utgitt sammen med den verdensomspennende maritime entreprenørorganisasjonen International Marine Contractors' Association (IMCA).

2.2.5 Offshore Mechanical Handling Equipment Committee (OMHEC)

OMHEC samler fagpersonell innenfor kran- og løfteoperasjoner, og har to møter i året. Deltakere i organisasjonens arbeid er representanter fra Danmark, Nederland, Storbritannia og Norge, og hver nasjon kan stille med inntil fire representanter. Hovedaktiviteten er arbeid med felles dokumenter, som felles anbefalinger innenfor kran- og løfterelaterte emner. Blant disse er anbefalinger om kompetansekrav for personell, kompetansekrav for sakkyndig personell og utdanningsstandarder.

2.2.6 Bilateralt samarbeid med Russland

Vårt samarbeid med russiske myndigheter er en videreføring av det tidligere Boris-prosjektet, med støtte fra Utenriksdepartementet. I 2010 deltok vi i et seminar om ferdigstilling og oppstart av nye produksjonsinnretninger som ble arrangert av Rostekhnadzor, som er myndighet innenfor teknisk sikkerhet i Russlands petroleumsvirksomhet. En ny plattform som skulle settes i produksjon i Kaspishavet ble brukt som eksempel i seminaret. Målsettingen var å dele informasjon om krav og erfaringer. Spesielt interessant for norske myndigheter var det å få innsikt i krav og tilrettelegging i islagte farvann.

I regi av Havmiljøgruppa innenfor Norsk-Russisk Miljøkommisjon deltok Ptil med innlegg på et seminar om norske regelverkskrav for å forhindre utslipp og om erfaringer på norsk sokkel.

Vi har også deltatt i det DNV-ledede prosjektet Barents 2020. Dette er et initiativ fra den norske regjeringen, delvis finansiert av Utenriksdepartementet. Prosjektet har foretatt en gjennomgang av eksisterende internasjonale og nasjonale standarder for å finne fram til hvilke standarder og områder det må foretas endringer i for at disse skal kunne sette akseptable standarder for helse, miljø, arbeidsmiljø og sikkerhet i nordlige farvann. Deltakerne fra russisk side har i stor grad vært fra

selskapenes side og fra vitenskapelig hold, mens det i vår videre oppfølging også er et mål å arbeide videre med russiske myndigheter med spørsmålet om hvordan internasjonale standarder skal reflekteres i nasjonale standarder.

2.2.7 NORAD

Regjeringen opprettet Olje for Utvikling - programmet (OfU) i 2005. OfU er et bistandsprogram for utviklingsland innenfor olje- og gasssektoren. NORAD har det operasjonelle ansvaret for programmene. I dette arbeidet etterspør NORAD faglige bidrag fra en rekke fagetater. Sikkerhet inngår i de fleste OfU-programmene. Vi bidrar i flere av disse, hovedsakelig sammen med Oljedirektoratet, Klima- og forurensningsdirektoratet (Klif, tidligere SFT) og stiftelsen Petrad.

3. SAMFUNNSKONTAKT OG INFORMASJON

3.1 Petroleumstilsynets informasjonspolitikk

Informasjon til næringen, mediene og øvrig offentlighet skal preges av åpenhet, tilgjengelighet og etterrettelighet. Med bakgrunn i den spesielle posisjonen olje- og gassindustrien har i det norske samfunnet, skal vi informere om virksomheten og svare på spørsmål så langt det er mulig og forsvarlig - basert på vår rolle som forvaltningsorgan og med utgangspunkt i vårt overordnede mål.

3.2 Mediehåndtering

Vi håndterer henvendelser fra media i henhold til prinsippene i informasjonspolitikken som er nevnt ovenfor. I tillegg til direkte mediekontakt bruker vi nettstedet til å informere om vår oppfølging av blant annet uønskede hendelser. Som hovedregel publiserer vi redaksjonelle artikler bare i forbindelse med egne aksjoner, det vil si når vi iverksetter egen granskning, oversender granskningsrapporter og liknende.

3.3 Internett

Nettstedet (www.ptil.no) er en av våre viktigste kanaler for spredning av informasjon om hvem vi er og hva vi gjør. Vi publiserer jevnlig pressemeldinger, fagrelaterte artikler og regelverksfortolkninger, og et eget område på nettstedet er hjemmeside for Sikkerhetsforum (www.ptil.no/sikkerhetsforum).

I tillegg formidler vi informasjon om alle våre tilsynsaktiviteter som egne artikler på vårt nettsted (Tilsyn på nett). Dette gjør vi både for å synliggjøre aktiviteter og prioriteringer og for at selskapene lettere skal kunne bruke informasjon til læring og erfaringsoverføring. Det meste av stoffet publiseres både på norsk og engelsk.

Tilsyn på nett omfatter

- granskningsrapporter
- tilsynsrapporter (kun sammendrag på engelsk)
- varsel om pålegg og pålegg
- samtykker
- samsvarsuttalelser (SUT)
- likelydende brev til næringen (relatert til tilsyn)

Bortsett fra de fullstendige tilsynsrapportene legges alt ut både på norsk og engelsk.

Vår regelverksside (www.ptil.no/regelverket) viser alle relevante lover og HMS-forskrifter i petroleumsvirksomheten, med tilhørende veiledninger og fortolkninger.

"NETT-ORD":

Besøk

Antall besøk på vårt nettsted er det antall ganger noen har søkt og fått treff på vår hjemmeside eller undersidene.

Unike besøkende

Dette er et uttrykk for hvor mange som har oppsøkt vårt nettsted fra ulike pc-er (IP-adresser). Det kan imidlertid være mange enkeltpersoner, eller pc-er, bak hver slik adresse, avhengig av IT-løsningen som er valgt på brukerstedet.

Nettstedet er blitt én av petroleumsvirksomhetens mest brukte kilder til sikkerhetsrelatert informasjon, med rundt 40 000 besøk og inntil 24 000 unike besøkende hver måned. Vi tilbyr også en abonnementsordning i kategoriene nyheter, tilsyn og regelverksfortolkninger. Ved utgangen av 2010 hadde vi ca 4300 abonnenter.

Vi gjør aktiv bruk av vårt nettsted for å synliggjøre vår rolle, våre prioriteringer, aktiviteter, resultater av tilsyn, med mer. Vi anser at den åpenhet som signaliseres gjennom offentliggjøringen, og den informasjonsmengde som dermed blir stilt til rådighet for omverdenen, utgjør et betydelig bidrag til forståelsen av risikoforhold og utfordringer i virksomheten.

Den offentlige interessen for vår virksomhet reflekteres blant annet i antallet begjæringer om dokumentinnsyn. Antallet slike begjæringer fortsetter å øke. I 2010 behandlet vi 2784 innsynsbejæringer, mot 2604 året før. Antall slike søknader er nær fire ganger antallet for tre år siden. Av søknadene i 2010 ble 128 avslått eller innvilget med begrenset innsyn.

3.4 Myndighetsveven

Ptil videreførte i 2010 samarbeidet om Authority-Web - Myndighetsveven. Dette er en toveis nettbasert

kommunikasjonskanal for korrespondanse mellom myndighetene og petroleumsnæringen, som også kan brukes for korrespondanse mellom myndigheter. EPIM (Exploration & Production Information Management Association) administrerer denne løsningen. I 2010 er det utviklet ny løsning for LicenseWeb, som er et verktøy for kommunikasjon og arkivering for det administrative samspillet mellom operatører, partnere og myndigheter for alle utvinningstillatelser på norsk sokkel. Den nye løsningen – kalt License2Share (L2S) – ble satt i drift i februar 2011, og myndighetsveven er nå en integrert del av denne.

3.5 Kurs- og foredragsvirksomhet

For å bidra til kunnskapsoverføring på helse-, miljø- og sikkerhetsområdet og informere om Ptil myndighetsrolle, aktiviteter og prioriteringer, anser vi det som viktig å delta med foredrag og presentasjoner på strategisk sentrale arenaer som konferanser, kurs og lignende. Vi arrangerer også egne kurs og seminarer for å sette søkelyset på områder som representerer sikkerhetsmessige utfordringer.

Mange av våre ledere, fagfolk og andre nøkkelpersoner har også i 2010 vært etterspurte som kurs- og foredragsholdere, som møteledere og som deltakere i en rekke kurs- og konferansekomiteer nasjonalt og internasjonalt.

4. ORGANISASJON

4.1 Bemanning

Petroleumstilsynet hadde 161 ansatte i tjeneste ved utgangen av 2010. Av de ansatte er 45 prosent kvinner og 55 prosent menn. I ledende stillinger er 40 prosent kvinner. Vi arbeider stadig for å oppnå en jevn kjønnsfordeling i alle stillingskategoriene.

Gjennomsnittsalderen for menn er 53 år og 47 år for kvinner.

Sykefraværet i 2010 var 3,9 prosent, mot 5,4 prosent i 2009.

Syv medarbeidere i faste stillinger sluttet i 2010 og det ble tilsatt like mange nye medarbeidere i faste stillinger. Gjennomsnittsalderen på de nyansatte er 39 år.

4.2 Hovedledelsen

består av direktør Magne Ognedal og fem områdedirektører. Pressetalskvinnen er tilknyttet hovedledelsen.

4.3 Tilsyn

Tilsynslagene er organisert i forhold til seks grupper av ulike typer aktører i virksomheten. Det er utpekt kontaktpersoner som er faste kontaktpunkter for de forskjellige aktørene, og som arbeider i de respektive tilsynslagene. Hvert av tilsynslagene ledes av en tilsynsadministrator, som har produktansvaret og formell vedtaksmyndighet.

Ansvarlige ledere er tilsynsdirektørene Anne Vatten og Finn Carlsen.

4.4 Fag

Petroleumstilsynets fagkompetanse er inndelt i sju fagområder, hvert med en fagleder som har personalansvar og ansvar for kompetanseutvikling innenfor sitt fagområde. Fagområdene har i 2010 bestått av:

- Bore- og brønnteologi
- Prosessintegritet
- Konstruksjonssikkerhet
- Logistikk og beredskap
- Arbeidsmiljø
- HMS-styring og juss
- Kommunikasjon og samfunnskontakt

Fra 2011 er den juridiske delen av HMS-styring og juss lagt til enheten Rammesetting, mens Kommunikasjon og samfunnskontakt er lagt i direkte linje under hovedledelsen.

Fagområdene allokere personellressurser til tilsynsoppgaver og tversgående prosjekter.

Ansvarlig leder er fagdirektør Øyvind Tuntland.

4.5 Rammesetting

Den rammesettende virksomheten omfatter:

- Regelverksutvikling og standardiseringsarbeid
- Samarbeid med andre lands myndigheter og foresatt departement innenfor området rammesetting
- EØS-innarbeidelse og fortolkningspraksis
- Utvikling av samarbeids- og koordineringsavtaler
- Håndtering av høringssaker tilknyttet rammesetting

Ansvarlig leder er Olaf Thuestad, direktør rammesetting.

4.6 Drift og utvikling

har ansvaret for Petroleumstilsynets interne drift. Området gir også støtte til utvikling av den interne organisasjonen og følger opp underleverandører.

Ansvarsområdet omfatter:

- Personalforvaltning
- Organisasjonsutvikling
- Bedriftshelsetjeneste
- Økonomi og kontraktsadministrasjon
- Intern sikring og resepsjon
- Intranett og nettinforssystemet
- Bibliotek
- Dokumentsenter
- Systemutvikling/elektronisk saksbehandling
- Kantine
- Drift av fellestjenester for Oljedirektoratet og Petrad

Ansvarlig leder er organisasjonsdirektør Gerd Randi Kaland.

5. ØKONOMISKE NØKKELTALL

Til drift av Petroleumstilsynet ble det i 2010 brukt 202,8 mill kroner. Beløpet fordeler seg slik:

Lønn og godtgjørelser	120 513 103	
Varer og tjenester	59 656 678	
Sum driftsutgifter		180 169 781
Oppdragsrelatert lønn og godtgjørelse	1 470 966	
Tilsyn med petroleumsvirksomheten	19 054 376	
Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet	0	
Sum spesielle driftsutgifter		20 525 342
Større utstyrsanskaffelser		2 067 566
SUM UTGIFTER		202 762 689

Petroleumstilsynet hadde 77,0 millioner kroner i inntekter i 2010, fordelt slik:

Oppdrags- og samarbeidsinntekter	1 274 318
Refusjon av tilsynsutgifter	67 474 075
Diverse inntekter	5 817 133
Konferanser/seminarer	32 100
Refusjon arbeidsmarkedstiltak	2 332
Refusjon fødsels-/adopsjonspenger	1 027 351
Refusjon lærlinger	49 431
Refusjon sykepenger	1 322 704
SUM INNTEKTER	76 999 444